

Valtuustoaloite someturvasta nuorten ja lasten avuksi

Kaupunginvaltuusto 09.05.2022 § 53

”Sosiaalisesta mediasta on tullut kiinteä osa lasten ja nuoren arkea. Varjopuolena on se, että kaikenlainen häirintä ja kiusaaminen mahdollistuu erittäin helposti. Kiusaaminen ei jää enää kouluun.

Poliisi on myös vakavasti varoittanut lapsiin ja nuoriin kohdistuvasta seksuaalisen häirinnän lisääntymisestä somessa. Lapsia ja nuoria ei saa jättää yksin.

Someturva on asiantuntijoiden kehittämä digitaalinen palvelu, jonka kautta voi saada nimettömästi apua somessa, peleissä tai muualla netissä kohdattuihin ikäviin tilanteisiin.

Käyttäjät saavat aina osaavaa apua. Someturvan tiimi koostuu someen erikoistuneista juristeista ja sosiaalipsykologeista. Ilmoituksen tekijä saa nopean konkreettisen avun ja juuri hänen tilanteeseensa sopivat toimitasuositukset. Someturvapalvelua käyttävät esimerkiksi Vantaa, Helsinki, Tampere ja Turku.

Ehdotus: Ylöjärven kaupunki hankkii Someturvapalvelun lasten ja nuorten sekä heidän kanssaan työskentelevien käyttöön.

Liite: Someturvan esite

Vihreä valtuustoryhmä ym.”

Päätös Kaupunginvaltuusto päätti lähettää em. valtuustoaloitteen kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Kaupunginhallitus 30.05.2022 § 206

Esittelijä Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus Kaupunginhallitus päättää lähettää valtuustoaloitteen hyvinvointilautakunnalle ja kasvatus- ja opetuslautakunnalle lausuntoa varten.

Päätös Hyväksyttiin.

Nuorisovaltuusto 17.08.2022 § 50

Nuorisovaltuusto antaa oman lausuntonsa.

Päätös Nuorisovaltuusto pitää tämän kaltaista palvelua tärkeänä, mutta ei ota kantaa, olisiko juuri tämä sovellus paras vaihtoehto.

Hyvinvointilautakunta 11.10.2022 § 152

Someturva on yritys, joka tarjoaa palveluja sekä yksittäisille henkilöille että kokonaisille yhteisöille nettisovelluksen kautta. Heiltä saa apua omien nettisivujensa mukaan esimerkiksi sosiaalisessa mediassa tapahtuviin kiusaamistilanteisiin, stalkkaamiseen ja seksuaaliseen häirintään. Someturva tarjoaa kouluyhteisöille palvelukokonaisuuksia, jotka sisältää palveluja erikseen oppilaille sekä ammattilaisille. Lisäksi kunnan johtavassa asemassa olevat henkilöt voivat saada omaa kuntaansa koskevaa tilannetietoa yhteisöissä tapahtuvasta somehäirinnästä- ja kiusaamisesta. (www.someturva.fi)

Nettikiusaaminen lasten ja nuorten sosiaalisen median käytössä

Sosiaalinen media on lasten ja nuorten arjen toimintaympäristö siinä missä koulu, harrastukset tai vaikkapa nuorisotila. Toimintaympäristönä se eroaa edellisiin siinä, että sosiaalisen median tilasta usein puuttuu aikuisen ohjaus. Aikuisen ohjauksen puute altistaa herkemmin lapsen ja nuoren häntä vahingoittaviin tilanteisiin. Sosiaalisen median ympäristön ikävät ilmiöt eivät sinällään ole uusia, kuten kiusaaminen tai seksuaalinen häirintä, mutta ilmenemismuodot voivat olla vaikeammin puututtavissa, kun se tapahtuu aikuiselta piilossa ja verkostot sosiaalisessa mediassa ovat laajat. Lisäksi koulupäivän aikana tapahtuva kiusaaminen voi jatkua koulupäivän jälkeen sosiaalisessa mediassa, jolloin kiusaamisen kesto voi olla vaikka vuorokauden ympäri. Myös kiusaamiseen liittyvä materiaali jää verkkoon elämään, vaikka kiusaaminen muuten saataisiin loppumaan ja asiat sovittua.

Mannerheimin lastensuojeluliitto teetti avoimen verkkokyselyn nettikiusaamisesta syksyn 2020 aikana 12-17 -vuotiaille. Kyselystä levitettiin tietoa mm. MLL:n sosiaalisten medioiden sekä uutiskirjeiden kautta. Tulokset löytyvät Mannerheimin lastensuojeluliiton sivuilta.

Kyselyyn vastasi 1123 nuorta. Kyselyyn vastanneista puolet kertoivat joutuneensa nettikiusaamisen kohteeksi ainakin kerran ja valtaosa oli nähnyt muihin kohdistuvaa kiusaamista.

Verkkokyselyssä kysyttiin, miten nuoret itse toimivat joutuessaan kiustatuksi ja yleisin tapa oli estää tai blokata kiusaaja. Osa on myös ilmoittanut ylläpitoon, mutta näitä ilmoituksia ei ole aina huomioitu. Sen sijaan esimerkiksi rikosilmoituksen tekeminen, tarjolla olevien tukipalvelujen tai koulun aikuisen puoleen kääntyminen ei noussut esiin vastauksissa.

Nuorten ratkaisuehdotuksissa verkossa tapahtuvaan kiusaamiseen tuli esiin aikuisen rooli, oli sitten kyse vanhemmasta tai vaikkapa koulun henkilökunnasta. Nettikiusaaminen toivotettiin otettavan vakavasti ja että aihetta käsiteltäisiin mm. rikosten ja seurausten näkökulmasta.

Käyttökokemuksia

Nuorisopalvelut lähestyivät muutamaa kaupunkia koskien käyttökokemuksia Someturvasta. Saimme vastauksen kahdesta kaupungista. Käyttöajat olivat erimittaisia. Aloitukset olivat olleet pilottiluonteisia ja toisessa kaupungissa toiminut projektirahoituksella. Piloteissa oli ollut haasteita koskien vähäisiä käyttäjämääriä ja toisaalla taas nähtiin, että kaupunki tai koulut eivät organisaationa suoraa hyötyneet palvelusta siinä mittakaavassa kuin toivottiin. Kanssakäyminen jäi pitkälti Someturvan ja yksittäisen lapsen ja nuoren väliseksi.

Yksi kaupunki oli pilotin jälkeen jatkanut lisäkampanjoilla saadakseen lisää palvelulle käyttöä. Toinen kaupunki oli päättänyt olla jatkamatta sopimusta pilotoinnin ja projektirahoituksen jälkeen. Kyseinen kaupunki oli panostanut omissa resurssoinneissa eri tavalla koulujen turvataitoihin ml. nettikiusaaminen.

Huomioita Someturvasta

Someturvan tarjoamat palvelut ovat hyvä työkalu arjen haasteisiin sosiaalisen median käytössä. Sovellus ja anonymiteetti madaltaa kynnystä ottaa yhteyttä ammattilaiseen. Palvelun laajuus vaikuttaa myös kattavalta tilaajakohtaisine tilastotietoineen.

Palvelun hinta määrittynee palvelukokonaisuuden laajuudella ja vaatinee talousarvion uudelleen tarkastelua. Ei ole myöskään selvillä, mitä palvelun käyttöönotto vaatii kaupungilta maksun lisäksi esimerkiksi kaupungin omilta työntekijöiltä. Tampereen kaupungin sivistyspalvelujen päätöksistä vuoden 2020 lopussa on nähtävissä, että Someturvan yhteishinnaksi vuodelle 2021 on tullut 30 000€ /vuosi.

Saman kaltaisia palveluntarjoajia ei löydy ainakaan netistä etsimällä. Ainoastaan henkilökohtaista vakuutusurva netirikollisuuteen on tarjolla. Jos Someturva on ainoa laatuaan, niin kilpailutus ei ole palvelua harkittaessa mahdollista.

Lisätiedot	Hyvinvointipäällikkö vt. Riikka Kärkkäinen p. 044 481 1471, riikka.karkkainen@ylojarvi.fi
Esittelijä	Vapaa-aikajohtaja
Päätösehdotus	Hyvinvointilautakunta päättää antaa valtuustoaloitteeseen selosteosan mukaisen lausunnon.
Päätös	Keskustelun jälkeen ja selosteosa huomioiden hyvinvointilautakunta päätti, että palvelujentarjoajien vähyyden vuoksi ko. someturvapalvelun hankintaa ei tässä vaiheessa kannateta. Merkittiin pöytäkirjaan, että nuorisopalvelupäällikkö Riikka Kärkkäinen poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn jälkeen. -----

Kasvatus- ja opetuslautakunta 25.10.2022 § 112

Valmistelija	Sivistysjohtaja Matti Hursti Edellä oleva hyvinvointilautakunnan 11.10.2022 kokouksen selosteosa ja päätös on kattava myös kasvatus- ja opetuslautakunnan näkökulmasta katsottuna. Kaupallisten toimijoiden asemesta kaupungin kannattaa tässä tilanteessa pohtia ja kehittää omia mahdollisuuksiaan toimia lasten ja nuorten someturvan tukijana.
--------------	--

Esittelijä	Sivistysjohtaja
Päätösehdotus	Kasvatus- ja opetuslautakunta päättää antaa valtuustoaloitteeseen selosteosan mukaisen lausunnon.
Päätös	Hyväksyttiin keskustelun jälkeen. Kasvatus- ja opetuslautakunta piti kokoustaun tämän asian käsittelyn jälkeen klo 19.01-19.12.

Kaupunginhallitus 31.10.2022 § 370
411/12.05.00/2022

Esittelijä	Kaupunginjohtaja
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus päättää ehdottaa kaupunginvaltuustolle, että se hyväksyy hyvinvointilautakunnan, kasvatus- ja opetuslautakunnan ja nuorisovaltuuston lausunnot vastauksena aloitteeseen.
Päätös	Hyväksyttiin.